GRADSKA BIBLIOTEKA
„JURAJ ŠIŽGORIĆ"
ŠIBENIK
NAUČNI ODSJEK

Splitsko izdanje (I)

Poštarina plaćena

TRIBUNA

IZLAZI SVAKI DAN
UPRAVA: Šibenik ulica Episkopa Milaša.
UREDNIŠTVO: Šibenik, ul. Ep. Milaša. Telef. 47.
PRETPLATA mes. d. 25, za inostranstvo din. 35.
Primerak 1.- din.

GODINA V | RUKOPISI se ne vraćaju | Petak 30 aprila 1937 | ČEKOVNI RAČUN Zagreb 46.798 | BROJ 99

Austrija

poslije rastanka u Veneciji

BEČ, aprila 1931. Uzbuna izazvana poznatim člankom lista „Giornale d'Italia", da je na mletačkom sastanku ministra pretsednika Musolinija i državnog kancelara dr. Schuschnigga među ostalim ugovoren i ulazak austrijskih hakenkrajclera u vladu i u Rodoljubivi front, umirila se čim su stigli detaljniji izveštaji austrijskih novinara iz Venecije. Glavnu reč u toj stvari je rekao razume se savezni kancelar dr. Schuschnigg.

Informirana bečka štampa saglasno ocenjuje rezultate konferencije u tom smislu, da tamo nije bilo nikakvih izmenađenja ni u pozitivnom ni u negativnom pogledu. Italija je uprkos svima suprotnim vestima pokazala, da je potpuno zainteresirana na održanju austrijske samostalnosti. Iako želi da sačuva prijateljstvo s Nemačkom, svesna je toga da osovina Rim-Berlin može postojati samo dotle, dok Austrija bude nezavisna. Skretanje s te linije nije moguće. Kako bi austrijska samostalnost bila ugrožena spolja ili iznutra, oslabila bi i čitava evropska konstelacija.

Austrijski savezni kancelar je sveo na pravu meru zaključke „Giornale d'Italia" i jasno je rekao, da Austrija insistira na svojoj nezavisnosti i samostalnosti i da ne namerava da vodi politiku nekih blokova. Prema njegovoj izjavi u Veneciji uopšte nije bilo govora o tome, da u austrijsku vladu mogu biti primljeni hakenkrajcleri. Kad je 14 februara u apelu Rodoljubivog fronta o bjavljeno ustrojenje narodno-političkog referata u Rodoljubivom frontu, radilo se o ulasku austrijskih nacionalnih krugova u Rodoljubivi front, a ne o delegiranju nekog pretstavnika, koji bi zastupao ilegalne nacionalne socijaliste. Taj delegat može biti samo ličnost, koja istina potiče iz nacionalnog tabora, ali uživa puno poverenje saveznog kancelara. Schuschnigg je tom prilikom upozorio, da pokušava da u Rodoljubivi front dovede ujedno i poverenika, koji bi reprezentirao nekadašnje socijalno-demokratski orijentirane krugove. Savezni kancelar je karakterizirao ukupan rezultat mletačke konferencije u tom smislu, da je potvrđeno nepromenjljivo austro-italijansko prijateljstvo, da su obadve vlade ispoljile težnju za trajnim ekonomskim i političkim mirom i da su zainteresirane na jačanju članova rimske grupe. Iz tih spoljno-političkih fakata međutim ne proizilaze druge posledice, nego da će Austrija i dalje ići napred svojim pravim putem.

S time u vezi je besumnje od političkog značaja okolnost, da je zemaljski vođa Rodoljubivog fronta u Beču gradonačelnik Richard Schmitz izdao proglas, u kojem poziva Rodoljubivi front da 1 maja priredi veliku manifestaciju. 1 maj je dan Dollfusovog ustava i njegovoj uspomeni treba da se posveti proslava, na koju Richard Schimtz poziva 800.000 članova Rodoljubivog fronta u Beču. Članovi Rodoljubivog fronta će se — kako veli oglas — na Ringstrasse pokloniti seni tvorcu nove Austrije, osnivaču Rodoljubivog fronta, kancelaru-mučeniku i sviju njegovih prijatelja, koji su pali za čast, slobodu i pravo Austrije. Manifestacija treba čitavom svetu da pokaže, da će se delo kancelara Dollfusa uprkos svima burama održati i u budućnosti, jer ga čuva i štiti sadašnji čuvar amaneta kao Schuschnigg. B. Mil.

Stvarni rezultat posete pukovnika Beka Bukureštu

POTPUNA POLJSKO-RUMUNJSKA SAGLASNOST

u pogledu međunarodne situacije. — Organizacija puk. Koca

VARŠAVA, 30 aprila (t) Stvarni rezultat posete poljskog ministra inostranih poslova g. Beka Bukureštu je u tome što su poljski i rumunski državnici utvrdili zajednički stav u pogledu zajedničkih suseda i konstatovali potpunu saglasnost gledišta u pitanjima medjunarodne situacije. Zajednička izjava g. g. Beka i Antoneska naglašava trajnost i snagu poljsko—rumunskog saveza koji se osniva na vitalnim interesima obe države nezavisno od prolaznih političkih promena. Teza poljskog ministra inostranih poslova g. Beka o superiornosti stvarnog doprinosa nad nejasnim obavezama u medjunarodnoj politici naišla je na odličan odjek u Bukureštu. Poseta ministra g. Beka Bukureštu imala je vanredan uspeh. Rumunski kralj je u dva maha primio g. Beka. Pored toga je poljski državnik imao razne razgovore sa g.g. Tatareskom i Antoneskom. Ovim se potvrdjuje da vlade Rumunije i Poljske žele stalan uži dodir. Skora izmjena posjeta Kralja Karola i pretsjednika Mošičkog završiće ove razgovore na obostranu korist. Put maršala Ridž—Smigla u Bukurešt dovodi se u vezu sa potpisivanjem vojnog saveza između ove dvije zemlje.

VARŠAVA, 30 aprila (t) Pukovnik Koc objavio je 21 februara o. g. jednu izjavu koja je ubrzo postala politički program organizacije „Oboz Zjednoczenia Narodowego" (OZN) ili stranke narodne konsolidacije. Danas, dva meseca posle osnivanja stranke jasno je da OZN 1) nije vladina politička organizacija kao što je bila BBWR koja je raspuštena pre dve godine, 2) da u organizaciju mogu stupiti samo Poljaci, 3) da ona ne zastupa ideju jedne jedinstvene stranke i da ne želi ukidanje ostalih stranaka putem sile.

U toku prvih osam meseci pripremljena je partiska organizacija u gradovima i na selu. U isto vreme problem učlanjivanja stekao je naročiti značaj.

Načela primanja u članstvo mogu se rezimirati ovako: Cilj Kocove organizacije je: konsolidacija Poljaka. Logično se iz tog načela izvede zaključak, da samo lica poljske narodnosti, ne samo zakonite već i moralne, mogu biti članovi. Deklaracija pukovnika Koca osniva se na načelima Hrišćanstva, jer su većina Poljaka Hrišćani. Što se tiče Poljaka jevrejske veroispovesti, njihovo eventualno stupanje u organizaciju biće individualno uzeto u rasmatranje. Izbor članova izvršiće se vrlo pažljivo, a dosad još nijedan član nije primljen definitivno. Stav vodja Kocove organizacije dokazuje da oni ne brane ni teoriju totalitarne države ni teoriju prevlasti jedne rase nad ostalim.

Velika većina jevrejskog stanovništva u Poljskoj identifikuje svoju veroispovest sa narodnošću. Poljski gradjani jevrejskog prekla, koji se smatraju i jevrejske narodnosti, prema tome ne mogu postati članovi te organizacije.

VARŠAVA, 30 aprila (t) Pretsjednik repuplike Mošicki primio je ministra spoljnih poslova puk. Beka koji mu je podnio opširan referat o razgovorima u Bukureštu.

Oluja uništava sela Potkarpatske Rusije

BUKUREST, 30 aprila (o) U Potkarpatskoj Rusiji vlada veliko nevrijeme, poplava i oluje. Grad i gromovi uništavaju mnoga sela. Ima više ubijenih seljaka i na desetke popaljenih kuća. Grad je na mnogim mjestima potpuno otukao usjev.

Odlikovanje za inostrance

BERLIN, 30 aprila [r] Objavljeno je sa zvanične strane da će vođa Rajha g. Hitler ustanoviti orden Njemačkog orla za zasluge. Ovaj je orden namjenjen inostrancima za zasluge Rajhu, a dodijeliváće se samo na predlog ministra spoljnih poslova.

PARIZ, 30 aprila (r) Švedski kralj Gustav napustio je francusku rivieru i Pariz i jutros otputovao za svoju prestolnicu Stokolm.

VARŠAVA, 30 aprila (z) Ministar trgovine Roman otputovaće skorih dana u Pariz da vrati posjetu svom francuskom kolegi Pol Bastidu.

LONDON, 30 aprila [r] Jučerašnji dan za londonsku berzu bio je crn. Izgubljeno je oko 400 miljona funti na padu kurseva.

Trećeg maja stići će u Rim

njem. ministar fon Nojrat

da nastavi lanac razgovora italijanskih i njem. zvaničnih krugova

RIM, 30 aprila (a) Demantuju se vijesti da će već ovih dana stići u Rim maršal fon Blomberg. Njegovu se posjetu očekuje tek sredinom maja, jer 3 maja dolazi u Rim tek ministar spoljnih poslova fon Nojrat. Ministar fon Nojrat zadržaće se u Rimu par dana za koje će vrijeme voditi zvanične političke razgovore sa ministrom grofom Čanom kome formalno i vraća posjetu.

BEOGRAD, 30 aprila (g) Pretsjednik vlade g. dr M. Stojadinović primio je jučer u svome kabinetu kralj. opunomoć. poslanika u Rimu Jovana Dučića i s njime održao dužu konferenciju u vezi svog skorog odlaska u Rim.

BEOGRAD, 30 aprila (g) Biv. ministar i narodni poslanik dr Vojislav Janjić otputovao je noćas po Sofiju gdje će provesti uskršnje praznike.

Svoj boravak u bugarskoj pretstavnik dr Janjić će iskoristiti po nastavak razgovora o carinskoj uniji između Jugoslavije i Bugarske.

TIRANA, 30 aprila (r) Jučer u podne primljen je u podulju audijenciju kod kralja Zogua italijanski ministar spoljnih poslova grof Čano.

Na sastanku su pretresana privredna i politička pitanja koja interesuju obe zemlje.

RIM, 30 aprila (a) Dolasku maršala fon Blomberga podaje se velika važnost. On će konferisati sa g. Musolinijem i maršalom Badoljom.

TIRANA, 30 aprila (r) Sinoć je prije odlaska za Valonu grof Čano održao sa balkona svoga stana govor u kome je istakao da je italijansko-albansko prijateljstvo našlo korijena u srcu samog naroda.

Odlučnost belgijske vlade u pitanju prelaza državne teritorije

BRISL, 30 aprila (r) Razgovorima oko novog Lokarna podaje se mnogo važnosti. U političkim krugovima zainteresovanih zemalja ističe se odlučnost belgijske vlade u prelazu preko belgijske državne teritorije.

Belgijska vlada je stavila do znanja svima zainteresovanim stranama da joj slobodan prelaz teritorije neće niko nametnuti bez njenog pristanka, a to može usljediti jedino u slučaju zajedničke akcije.

Francuska zadovoljna razgovorima u Podunavlju i Balkanu

PARIZ, 30 aprila [r] Na jučerašnjoj sjednici parlamentarnog odbora za spoljne poslove podnio je ministar spoljnih poslova opširan referat o razgovorima u Beogradu, Bukureštu i Veneciji. Po podnesenom referatu kuluarima Narodne skupštine mogla se opaziti jednodušnost zadovoljstva sa podnesenim ekspozeom.

Politički pregled

Svi Hrvati nemogu zajedno

„Vreme" donosi izjavu dr. Dr. Jovanovića data njegovom saradniku, Dr. Jovanović je kazao:

— Pored „Obzora« koji je organ hrvatske buržoazije, zagrebačke čaršije, kako bi smo mi rekli, mene još češće napada »Hrvatska straža" organ klerikalaca.

To samo može da mi bude prijatno, jer mi zemljoradnici naročito mi levi čarski zemljoradnici, odista pravimo razliku između staleža i klasa na hrvatskoj strani kao što tu razliku pravimo na srpskoj strani.

Ne mogu dugo ići zajedno svi Hrvati, kao što ne idu ni svi Srbi. Zato mi i požurujemo rešenje hrvatskog pitanja, da bi se kod Hrvata što pre izvršila diferencijacija, koja je među Srbima već obavljena.

Samo moram reći „Obzoru" jednom za uvek, da je i za nas hrvatsko pitanje prethodno primarno i da je njegovo postojanje najveća smetnja za rešavanje svih socijalnih pitanja pa i seljačkog. Do sam uvek mislio i isticao. „Obzor« je prošle godine najlaskavije pohvalio jedan članak u valjevskom listu „Naša reč« nazivajući ga „jedno ispravno srbijansko mišljenje" „Obzor" nije znao da je to bio moj članak, jer nije bio potpisan.

Gg. PRIBIĆEVIĆI

G. Drag. Jovanović tvrdi da je pok. Milan Pribićević bio levičar u zemljoradničkoj stranci i otvoreni socijalist. Sad tek razumemo zašto su banjaluč ki zemljoradnici promenili naziv svoje stranke i zašto su dosadašnji »savez seljaka« pretvorili u „savez seljaka i RADNIKA" a postaje sve shvatljiviji i venac na pogrebu pok. Svet. Pribićevića sa crvenom trakom kao i njegova posveta.

Sad je bar jasno zašto je naš seljak potpuno izgustirao Pribićeviće i zašto je i Adam Pribićević unapred osuđen na neuspjeh u politici.

Njihovo je vreme prošlo i ono se više nikad ne može povratiti. Krajnje je vreme da se s tim izmire gg. Adam, Rade i Valerijan i svi ostali Pribićevići koliko ih ima. Oni sS, nekada bili u modi. Više nisu. A ni Srbi seljaci nisu ni najmanje raspoloženi da ih gospo da Pribićevići upotrebljavaju za njihove razne eksperimente.

Prošlo je njihovo a ono što je prošlo više se nikada ne može povratiti.

Državni stipendisti u borbama ljevičara u Spaniji

Službeni bilten „Jugoslovenske pariške novine« tvrde, da su slovenske, hrvatske i srpske radnike, koji se svojim radom prehranjuju u Francuskoj, sakupljali i mamili naši marksistički i komunistički studenti, koji studiraju u Parizu i drugdje po Francuskoj. Posebno značajno je, što izričito utvrđuju „Jug. pariške novine«, da su svi ti studenti državni štipendisti. Takav štipendista je bio na pr. neki V. Radunović iz Berana. Toga su, radi komunističke propagande, već jedamput bili protjerali iz Francuske, pak mu se opet posrećilo ne samo povratiti u Francusku, nego i dobiti štipendiju. Isto tako su sakupljali dobrovoljce za Španjolsku i sami tamo pošli komunisti. Ljubomir Ilić i Branko Radojević.

Kako smo doznali, među većinom naših studenata, dobrim dijelom baš državnih štipendista, pravo je leglo komunizma.

Nešto o zastavama

(Nastavak 4.)

Nije istina, da je zakon »o nazivu i podjeli Kraljevine na upravna područja" bio donesen istodobno kad i zakon „o državnim praznicima", o kome također raspravlja u ovoj svojoj „studiji" Dr Suronja, jer je onaj prvi bio donesen na 3 oktobra 1929, a ovaj drugi („o državnim praznicima") na 27 septembra iste godine. Dakle zakon „o državnim praznicima" bio je izdan prije nego li zakon „o nazivu i podjeli Kraljevine na upravna područja". Ove je datuma važno podvući, jer, kad bi bilo kakva protuslovlja između jednog i drugog zakona, došlo bi u obzir opće pravno načelo „lex posterior derogat anterivri" t. j. docniji zakon ukida raniji. Ali protuslovlja između dva pomenuta zakona nema. Već prema naslova zakona „o državnim praznicima" mora se zaključiti, da taj zakon donosi neke odredbe samo za te dane.

Tačno je Dr Suronja prenio tekst § 9 zakona „o državnim praznicima". Taj § glasi: „U dane državnih praznika mogu se isticati na zgradama samo državne zastave. U te dane moraju se istaći državne zastave na svima državnim i samoupravnim nadleštvima kao i na zgradama ustanova javno-pravnog karaktera, a u varošima i u varošicama svi sopstvenici zgrada dužni su istaći državne zastave«.

Opetujemo, taj § govori samo o državnim praznicima i određuje, da u te dane: 1) m o r a j u se istaći državne zastave na svima državnim i samoupravnim (općinskim i banovinskim) nadleštvima, kao i na zgradama ustanova javno-pravnog karaktera, bilo to u gradovima, varošicama ili selima, 2) d u ž n i su istaći državne zastave s v i sopstvenict zgrada u varošima (gradovima) i u varošicama. To znači da u druge dane u godini — osim u državne praznike — državna i samopravna nadleštva, ustanove javno-pravnog karaktera, a u gradovima i varošicama sopstvenici zgrada ne moraju, odnosno nisu dužni istaći državne, ali ne da ne smiju.

U red ustanova javnopravnog karaktera spadaju crkve, biskupski uredi (kurije, ordinarijati) i župski uredi, samostani i društva. Crkve su naime javne zgrade svih vjerskih udruženja ukoliko služe za službu božju (vidi svezak VII str. 788 Ernst Mayrhofer' s Handbuch fur den politischen Verwaltungsdienst). Crkve, odnosno vjera, kojoj one služe, priznate su od Države specijalnim zakonom. Razni zakoni zaštićuju bogosluženje, odnosno vršenje obreda i vjerske svetinje (tako na pr. §§ 162, 163 i 165 krivičnog zakonika), i crkvenu imovinu i daju razne pogodnosti crkvama i vjerama od Države priznatim. Biskupski i župski uredi vrše razne državne poslove. Kanonici i funkcioneri biskupskih ureda razvrstani su u razne grupe kao i državni činovnici po činovničkom zakonu. Biskupi, kanonici, funkcioneri biskupskih ureda i župnici (bilo popovi ili fratri) primaju od Države — više nego u ijednoj drugoj državi na svijetu — plate. Odnosi dakle crkve biskupa biskupskih i župskih ureda i samostana prema Državi i obratno regulisani su javno-pravnim propisima, pak su ti odnosi javno pravne prirode, odnosno crkve, biskupski i župski uredi i samostani jesu ustanove „javno-pravnog karaktera po § 9 zakona „o državnim praznicima", i po tome su dužni istaći na državne praznike državne zastave i u gradovima i u varošicama i u selima. Na to su dužna i društva, jer se ona osnivaju po zakonu o udruženjima od 18 septembra 1931 i po zakonu od 24 marta 1933 o izmjenama i dopunama zakona o udruženjima od 18 septembra 1931. Njihovo osnivanje ovisi o odobrenju njihovog statuta od upravnih vlasti, koje imaju pravo da njihov rad kontroliše i da ih raspuste. Kako smo vidjelii prva rečenica § 9 zakona „o državnim praznicima" glasi: „U dane državnih praznika mogu se isticati na zgradama samo državne zastave". Jasno je, da se ta prva rečenica odnosi na fizička i juridička lica, koja nisu dužna po daljim propisima istog § istaći državnu zastavu u dane državnih praznika kao na pr. sopstvenici zgrada u selima, jer sela nisu spomenuta u tom §. Svak može da kadgod i kolikogod hoće ističe državnu zastavu, ako poštuje i voli svoju državu i njen simbol državnu zastavu. Može se pretpostaviti, da je plemeniti zakonodavac uvažujući sirotinju na selima, htio sela osloboditi od troška za nabavku državnih zastava. To se tim prije može pretpostaviti, ako je istina što piše jedan od „prvaka hrvatskog naroda" Dr Rudolf Bičanić, a što je objavila najhrvatskija (?!) zagrebačka novina „Jutarnji List" u broju od 20 januara o. g. da tri četvrtine „hrvatskog naroda" nema postelje i da žive „komforom špiljskih ljudi", a tri četvrtine znači od 100 Hrvata 75 njih nema posteljd i žive „komforom špiljskih ljudi".

(nastaviče se)

TESLA TONKINO

prikazuje u nedjelju 2. V. 1937

najveću operetu punu revija

koje daleko nadmašuju revije iz filmova „Ziegfeld kralj žena" i „Brodway melody" :

„PLEŠEM ZA TEBE"

Pjeva i pleše :

Elle Anor Powell

POČETAK PRETSTAVA : 2¾, 4½, 6, 7½ i 9¼ sati.

Podmirite pretplatu !

ŠETNJE PO SPLITU

Bože moj kako se ova vrimena prominiju !

Sad se govori i piše o turizmu sve u šesnajst, a prin o tomu nikor nij ni misli'.

Prin rata kad bi n. pr. dolazili u Split Ingleži, mi bismo se smijali i rugali kad smo i' gledali kaki su, najskoli ženskiman a i jesu dolazile samo one najgrub'je (ma i sad ne dolazu one baš lipe !)

Sad se piše koliko će miljuni država dobit' s turizmom. Svi se veselu, šoferi, hotelijeri, kamarjeri, a za njiman svi drugi, jerbo oni ne stav' judu novac u muzinu, ven trošu, pa svak stoji dobro. Zato je dan danas svak za ti' turizam, i svi se jidu kako neće da učinu lipa vrimena da i' dojde ča je moguće više. Ma nij' to samo u Splitu, sad je to svuga u nas pa i po najmanjim mistim a da o Dubrovniku ne govorimo.

To su se stvorile plaže, kupališta, 'oteli, rešturacije, pansjoni, a kamarijeri — od ovi' ka' pobasji, najskoli po našin otocin, 'di jema na stotine od ovi' sezonski' kamarijeri — koji su naučili sve moguće jezike, a najviše se pomažu motiman.

Razglasuje se konfor na sve strane, a kad je na Braču jedan kamarijer nosi' manistru jednemen gostu pa kad je gost vidi' da mu se prst palac moći, u juvi, i kad mu je to opazi', kamarijer mu je odgovori' :

— Ne mari ništa, nij' vruća !

Kako vidite, svak nastoji da ugodi fureštiman, gostiman, izletniciman, turistiman i kako sve zovu ove ča dolazu ovamo u nas.

A prin ? Koja razlika.

Prin nikor nij' razumiva' da je to jedna korist za misto, da ovi ča dolazu da čedu ostavi' u misto pinez.

Kad bi prin bi' koji izlet, deboto bi uvik bila barufa.

Bi' bi ma primjer izlet iz Splita u Trogir.

Došli bi izletnici iz Splita, i kako je to bi' običaj, počeli bi se rugat' s Trogiraniman i barufa je bila gotova, a kad bi izletnici jemali partit' svi bi došli na rivu, pa udri petaji noge u vapor, a kad bi se vapor odmaka', onda udri stinan. Nisu mogli razumit da čedu izletnici tamo jist i pit i frajat', i da čedu pinezi ostat u Trogiru.

A to nij' bilo samo u Trogiru, ven je to bilo svuda u nas.

I ča je najglavnije, kad bi izletnici došli u kojo misto, na primjer u Brač, nebi našli ništa za jist.

Jedan put, spominjen se, bili smo išli na izlet u Postire.

Ništa nij' bilo, ma ništa.

— Jemate li kruva ?

— Nima sjor !

— Jemate li jaj ?

— Nima sjor !

— Jemate li sira, pršuta, kafe ?

— Nima sjor !

— A ča jema ?

— Jema biskotin i marene.

— I ništa nimate drugo ?

— Nima, jemali ste nan nazad dva tri dana batit' telegrafat, pa bi van more bit čakod našii !

I naravna stvar, vratili smo se u Split gladni. *U.*

Pokućstvo izrađuje najmodernije spavaće i jedaće sobe kao i ostali nameštaj.
Sr. Bator, Vodice Ručni solidan rad.

Privatna domaćinska škola osniva se u Splitu

Split, 30 aprila

Javne radnice Splita, među kojima vrlo lepi broj uglednih gospoda, odavna rade na osnivanju iedne domaćinske škole, koja je preko potrebna ovde na primorju gde mnoge naše domaćice svakodnevno dolaze u kontakt sa stranim gostima.

Uza sva nastojanja dosada nije pokazana dovoljna pažnja ovoj akciji, pak je sada odbor gospoda odlučio, da u Splitu osnuje privatnu domaćinsku školu, u kojoj će biti omogućeno siromašnim djevojkama redovno pohađanje. Djevojke će u školi imati besplatno potpunu opskrbu Svrha je škole da iz svog primorje dobije, upućene djevojke, koje će koristiti promicanju turizma u svim našim selima. Učenice ove škole kao dobre domaćice, voditeljice ugostiteljskih radnja, moći će također u svakom slučaju i znati pristojno primiti i podvoriti strance.

U vezi ove akcije pozvana je iz Zagreba gda Mira Vučetić direktorica Zagrebačke domaćinske škole, ona će se držati u Splitu predavanje „O važnosti i potrebi domaćinskog uzgoja".

Pozdravljamo ovu potrebnu i povalnu akciju plemenitih gospođa Splita.(b)

☐ OTVORENJE NOVOG PUTA TROGIR—SLATINE. Još za vreme tadanja Napojeona pred 120 godina projektovani put od Trogira preko cijog ostrva Čiova, pored mora sada je skoro potpuno završen i u nedelju će ubrzo biti svečano puštanje u promet do Slatina.

Kako je ovaj put od velike turističke važnosti za strance to bi trebalo da se od sela Slatine nastavi izgradnjom puta do vrha ostrva što bi donelo lepih i vidnih koristi domaćem življu.(b)

☐ NOVI KAPELNIK PRI SOKOLSKOJ MUZICI. Pri ovoj našoj vrednoj muzici nastupio je dužnost kapelnika g. Mo L. Tvoržak, viši vojni kapelnik u p. Poznajući njegovu savršenu sposobnost ima najbolje nade, da će splitsku sokolsku muziku doterati do zavidne visine. (ić)

☐ POUČNO PUTOVANJE UČENIKA četog razreda Realne Gimnazije usledilo je za Zagreb pod vodstvom profesora g. Tamulina. Učenici sem svih znamenitosti pregledali su zagrebački zbor i razne ustanove, te su se zdravi i zadovoljni povratili u utorak večer. (ić)

☐ SOKOLSKA ČETA STARIJIH marljivo vežba, te će kao takova posebno i nastupi na javnoj vežbi 25 maja o. g. Ova četa u splitskom sokolu pretstavlja jedan divan primer sokolskog poletanja, reda i discipline. Ugledali se mladji ! (ić)!

☐ JEDNA NOVA ZADRUGA. Kamenolomski radnici u Pučišću (Brač) njih preko stotinjak osnovali su Proizvadjačko Potrošačku zadrugu, koja će izbegavajući sve posrednike, direktno obskrbljivati svoje zadrugare sa svim tim potrebitim. Zadruga je pristupila u članstvo Primorske Centrale proizvadjačkih potrošačkih zadruga u Splitu. (ić)

☐ MLADI POSJEDNIK Petar Ton provodi živi sa svojom majkom na putovanji. Ona ima samo jednu brigu: da ova svog sina od iskušenja velegrada, koja su upropastila njenog pokojnog muža. Petar na oko živi vrlo skromno, ali u godišnjim ferijama se odlično zabavlja po gradovima. I ove je godine pošao Petar u Veneciju na ferije i upao u opasnu „Signu ljubavi" koju vam prikazuje sutra kino »Balkan«. (m)

Eva nova hrvatska revija za ženu stoji godišnje 48 d. Prvi broj dobit ćete besplatno. Javite svoju adresu na upravu lista, Ljubljana, Dalmatinova ul. 8/6.

GRADSKE VIJESTI

BRATOUBICA RADE ČALETA
osudjen na 10 godina robije
i trajan gubitak gradjanskih i časnih prava

Šibenik, 30 aprila.

Pred velikim viječem šibenskog okružnog suda, kojemu je pretsjedao okružni sudija g. Sižgorić održana je krivična rasprava protiv seljaka Rade Čalete Nikolinog rečenog »Car«, 25 godina starog iz obližnjeg sela Vrulja—Bilica. Za raspravu je madju seljacima iz bliže okolice Šibenika, a osobito onih iz sela u kojemu je izvršeno nedavno grozno krvoproliće vladao veliki interes, tako da je sav prostor za slušaoce u raspravnoj dvorani do posljednjeg mjesta bio ispunjen. Rade Čaleta—Car odgovarao je što je u Bilicama 19 februara ove godine pred zalaz sunca ubio iz lovačke puške dvocjevke nabijene sačmom svog rodjenog starijeg brata Vicu.

U obrazloženju optužnice navodi se svi važniji motivi radi kojeg je optuženi Čaleta počinio bratoubojstvo. U obitelji optuženikova oca Nikole dolazilo je često do svadje i tučnjave krivnjom ubice Rade, koji je izbjegavao rad i najradje ljenčario provodeći po krčmama po čitave dane i noći. Da zlo za porodicu bude još gore nedavno je uzeo u kuću svog oca nevjenčanu ženu Anu Goreta, koja je u kuću Čaleta donijela još veću smutnju, tako da je medju ocem, optuženikom i njegovom braćom sad pok. Vicom i Nikolom dolazilo do još češćih svadja i zadjevica. Zaoštreni odnosi postali su nesnošljivi, kada je optuženi Rade Čaleta počeo tražiti svoj nužni dio da se otcjepi s njime zauvijek od kućne zajednice i da sa svojom ženom nastavi samostalno živjeti i voditi kućanstvo. Stari Nikola Čaleta, predosjećajući zlo konačno je pristao na zahtjev svog sina i sporazumno sa ostalim sinovima odnosno braćom, riješio se da najprije podjele pokretnu, a zatim nepokretnu imovinu. Kritičnog dana starac je sa sinovima dijelio pokretno dobro, pa su starija braća Vice i Nikola pri razdiobi tražili, da jedno barilo i jedan vrč u ukupnoj vrijednosti od 170 dinara ostave ocu za njegovu upotrebu. U tome je Rade vivio nepravdu, kojom su braća navodno zagovarala u prilog oca, sama iz mržnje prema njemu, pa je pri tome došlo do žučnog objašnjavanja, a onda i do tučnjave. Optuženi je navaljivao na oca i imao ga namjeru udariti, pa su ga druga dvojica braće uzela u obranu. To je još više razbijesnilo gcropadnog sina, te je potrčao u kucu u kojoj je sa zida skinuo nabijenu lovačku pušku dvocjevku sa kojom je ciljao u oca, ali je sa udaljenosti od 10 koračaja u kućnom dvorištu usmrtio umjesto oca rodjenog brata Vicu. Smrtno pogodjen Vice Čaleta je zadobio 60 ozleda sa vanjske i nutarnje strane tijela, tako da je na mjestu ostao mrtav.

Ubica je zatim pošao pješice sa puškom o ramenu prema Šibeniku gdje se još iste večeri prijavio u žandarmerijskoj kasarni. Na raspravi je bilo ispitano više svjedoka, pa su zatim po dokončanju dokaznog postupka govorili državni tužilac g. dr. Kronja i uredovni branitelj g. dr. Milivoj Ivčić. Poslije dugog vijećanja pretsjedatelj g. Sižgorić proglasio je osudu, kojom je Rade Čaleta osudjen na 10 godina robije i trajan gubitak gradjanskih i časnih prava. Nadalje je osudjen na isplatu parbenih troškova, koji su proglašeni neutjerivima.

Osudjeni se nije zadovoljio osudom, te je preko svog branitelja najavio reviziju i priziv, dok je zastupatelj optužbe uložio priziv radi blago odmjerene kazne. (t)

TESLA TONKINO prikazuje

U SUBOTU: Vaša ljubimica ANNY ONDRA u zabavnom filmu **DONGO TONKA (Tajanstveni grad)**

U NEDJELJU: najnovija opereta **Plešem za tebe**

Elleanor Powell pjeva

Gradjevinari traže naduknadu za štete pretrpljene usled štrajka cementnih radnika

U Zanatskoj komori sastali su se prestavnici sviju gradjevinskih poduzeća, koja izvadjaju državne i samoupravne radove u Primorskoj banovini.

Nakon saslanka predata je g. Banu dr J. Jablanoviću obrazložena prestavka, koja je na sastanku doneta i odobrena. U prestavci se izmedu ostalog traži nadoknada sviju šteta koje so oni pretrpeli direktno ili indiraktno usled nemogućnosti nabavke cementa.

Svoje traženje zasnivaju, da su oni zaključivali redovnu nabavku cementa i ovaj cement da im je bio od strane liferanata stavljen na raspolaganje, ali poduzeća pored svih nastojanja bez malo svoje krivnje nisu mogla cement preuzeti. Dalje u prestavci gradjevna poduzeća navadjaju da predlagane razne mere u interesu zaštite privrede primorja, koja je velikih šteta pretrpila. Sva ta nastojanja, da se eliminiraju štetne posledice, ostala su bezuspešna, i traže opravdano, da im se sve štete koje su usledile bez njihove krivnje u punoj meri nadoknade jer u protivnom nisu u stanju da preuzete radove nastave i dovrše.

Naglašavaju se razne štete u raznim oblicima koje su pretrpila gradjevna poduzeća koje su u međuvremenu nastale.

Poduzeća su sve poduzela, da se do prekida rada ne dođe ali dalje je nemoguće izdržati i veruju, da će nadležne vlasti, poduzeti sve potrebno, da se rekompenziraju štete onima koji nisu zaista krivi. U pitanju su svi radovi u Primorskoj banovini, koji se obzirom na potrebe pučanstva moraju nastaviti što pre, jer će nastati nove više štete od prekida na samim radovima sa dalekosežnijim posledicama. Jasno je što može da znači za naš celokupni privredni život ako se ove štete ne nadoknade i ne spreče.

Na kraju se izražava nada, da će ovom važnom pitanju vlasti posvetiti najviši pažnju, te da se štrajk zaključi sve moguće nastojati i poduzeti kako bi se što pre privredni život normalizovao. Indirektno je zainteresovano celokupno gradjanstvo jer se teške posledice štrajka osećaju u svakoj privrednoj grani i na svakom koraku Štete su velike i neprocenjive a svakodnevno se penju i povećavaju. (b)

U Splitu će se ženiti filmski glumac Svetislav Petrović ?

Šibenik, 30 aprila

U Šibeniku je izazvala veliku senzaciju vijest, da će se filmski glumac g. Svetislav Petrović oženiti u Splitu sa jednom filmskom glumicom, koja će igrati sa svojim mužem jednu od glavnih uloga u novom filmu pod naslovom „Princesa Koralja". Kako smo svojedobno javili među filmskom družinsm, koja će početkom mjeseca maja doputovati iz Berlina u Split za snimanje novog filma „Princesa Koralja" dopu tovaće između ostalih poznatih naših i stranih filmskih starova, naš omiljeli glumac Svetislav Petrović. Filmska družina ukrcaće se odmah po dolasku u Split na motornu jahtu „Nirvanu", kojom će započeti snimanja najprije okolice Splita, zatim Trogira, okolice Šibenika i Zlarina gdje će se snimati glavne scene novog filma: izradba, brušenje i lov koralja, pored ostalih interesantnih ljubavnih scena. Prema obaveštenjima, koje je jučer primio jedan naš sugradanin filmski star g. Svetislav Petrović namjerava odmah po dolasku u Dalmaciju odnosno u Split, da se tamo vjenča u starokatoličkoj bogomolji sa jednom filmskom glumicom, koje nažalost za sada nijesmo u stanju objaviti njezino porodično ime. Ako će se Svetislav Petrović zbilja ženiti u Splitu, to će početak snimanja i krstarenje motornom jahtom „Nirvanom" biti za sretan par ujedno i bračno putovanje, koje da bi izgledalo što romantičnije odlučili su ga provesti na našem Primorju i snimati ga u filmu „Princesa Koralja", koji će film za supruge Petrović imati posebno značenje. (t)

☐ JUČER JE PRED OKRUŽNIM SUDOM održana ponovna rasprava protiv Mira Sarića, mesara iz Benkovca, optuženog da je nagovarao na krivo svjedočanstvo svjedoke Radu Čotru i Stevana Petkovića, koji su svojim iskazima teretili Josipa Silobrčića i drugove, iz Biograda n-m, optuženih da su prjpadali ustaškim organizacijama. Optuženi Sarić bio je svojedobno za utuženo djelo osuđen, ali je kasacioni sud na njegovu reviziju poništio prvomolbenu osudu i naredio novo raspravljanje, U pomanjkanju dokaza opt. Sarić je oa jučerašnjem pretresu bio oslobođen od optužbe. (t)

☐ U SIBENSKU LUKU doplovio je jučer parobrod „Bosiljka" sa 5 vagona suhih smokava iz Grčke, koje je naručila Sibenska okružna banka za izradbu rakije. Na stovarištu „Sipada" krcaju teret drvene građe talijanski parobrod „Alfredo Riani" za London i jugoslovenski parobrod „Drugi Dalmatinski" za sjeverne afričke luke (t)

☐ U VAROSKOJ CRKVI vjenčali su se gdica Goja Mikela sa g. Ivom Letisom poštanskim činovnikom. Mladenci su poslje vjenčanja otputovali na bračno puiovanje. Simpatičnom bračnom paru naše iskrene čestitke, (m)

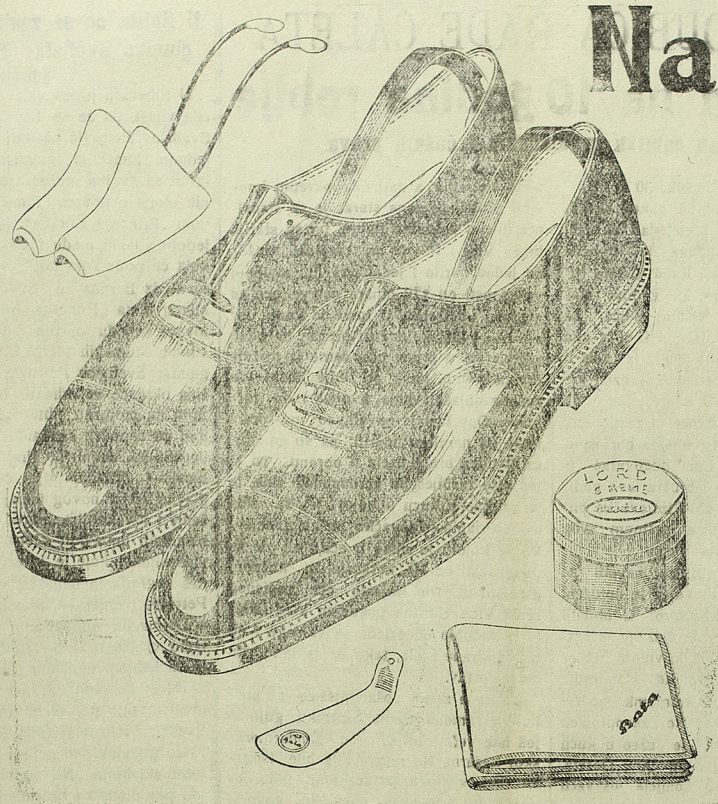
☐ NA SJNOĆNJEM SASTANKU pošto je Matica Hrvatska u Zagrebu dozvolila da se u Sibeniku osnuje pododbor izabrani su članovi promicateljnog odbora, a konstituirajuća skupština održaće se u srijedu 5 maja tg. (t)

☐ U SUBOTU 1 MAJA radi radničkog praznika i jer štamparije nerade naš list ne izlazi. Slijedeći broj izaći će, dakle, u ponedjeljak. (t)

Svim čitaocima, pretplatnicima, oglašivačima, saradnicima i prijateljima naseg lista srpsko-pravoslavne vjere želimo sretne uskrsne praznike: HRISTOS VOSKRESE !

Uprava i redakcija „Tribune"

Naš ponos

Izbacili smo stare strojeve, a pomoću novih najsavršenijih izradili smo takovu obuću, da se možemo sa kvalitetom i izradom natjecati i sa amerikanskom proizvodnjom.
Naše prodavnice snabdjevene su novom vrstom muških polucipela — original »GOODYEAR« koje prodajemo zajedno sa kalupima, »Lord« kremom za čišćenje, krpom za čišćenje, i sa kašikom za obuvanje za

DIN 199.—

Posjetite našu prodavnicu — isprobajte naše posljednje modele.
Radimo neumorno na tome da našu proizvodnju usavršimo, da možemo udovoljiti potrebi najotmenijeg gospodina i najfinijem ukusu.

Bata

MALI OGLASNIK

Do 15 riječi D. 6, svaka dalinja reč 50 p.
Ako je adresa u upravi Din 7.—
Za pismene upite treba poslati D. 2 u markama
(uvrštava se najmanje 2 puta)
Priopćeno po cetku D. 10 — Oglasi po tarifi

Izgubljen je zlatni džepni sat sa lancem (pletenim) u dućanima Široke ulice. Kako mi je to uspomena od kuma molim poštenog nalaznika da ga uz nagradu vrati na upravi lista.

Bankovne knjižice, briljante staro zlato, zlatne zube i satove kupuje i plaća najbolje: NAKIT S. VULETIĆ, Split, Krešimirova 3, telefon 651.
121—4

LICITACIJA

za opskrbu bolnice živežnim namirnicama i drugim stvarima

Na osnovu člana 94 Zakona o držav. računovodstvu i ovlaštenja Kr. Banske Uprave primorske Banovine u Splitu od 23 IV 1937 god. VI. No. 11286 održaće se dana 8 maja 1937 god. u 11 sati pre podne u kancelariji Banovinske Bolnice u Zemuniku, druga ofertalna licitacija u skraćenom roku od 10 dana za slijedeće nabavke :

a) govedina, teletina, janjetina
b) kruha
c) mlijeka
d) povrća i voća
e) svih drugih živežnih namirnica i potrošnog materijala, za vrijeme od 8 maja do 30 septembra 1937 god.

Ponude taksirati po Tbr. 25 plus 50% banovinske takse.

Kaucija za meso iznosi Din 1500.—, za kruh Din 700.—, za mlijeko Din 600.—, za povrće i voće Din 300.—, za naftu Din 500.—, za sve druge živežnena mirnice, te sapun, sodu, benzin, petrolej drva Din 2400.—. Kaucije treba da bu predane blagajni bolnice najdalje do sati na sam dan licitacije.

Ponude koje ne budu u svemu od varale uslovima licitacije, ili koje bu uslovljavale izmjenu propisanih uslo kao i ponude podnešene poslije nego zaključeno primanje ponuda, neće se u mati u postupak.

Uslovi za ovu licitaciju mogu se djeti i dobiti u kancelariji bolnice za jeme uredovnih satova.

Uz broj 877 od 27. IV. 1937.

Iz Uprave banovinske bolnice u Zemuni

PODLISTAK

Pred turneju »Kola« u Kninu

Mi smo opširno izvijestili naše sugradanine o velikom uspjehu turneje M. F. D. „Kola“ po državi. Skorih dana „Kolo“ će prirediti koncerat u Kninu. Ovom prigodom iznijećemo nekoliko momenata vovođanske štampe.

Tako „Vojvodina“ iz Vršca u svome izvještaju kaže»:

„Izvođenje pojedinih tačaka programa kako onih iz našeg folklora (Verhovskog „Čiča Time“ i „Dorica pleše“, pa Hristova, Grgoševića „Naše snehe i dekline“), tako i onih iz reda naših originalnih kompozitora (Jozefovića „Zdravo Marljo“, Odakov junački zbor „Naši Očevi“, Gotovčev gromki zbor „Na Vardaru“) primila je publika sa najvećim zadovoljstvom i sa iskrenim ushićenjem. Kroz salu „Radničkog doma“ orila se pesma skladna, umetnički izvedena, puna svežine glasova i zdravalj zvuka, „Kolo“ je pokazalo ne samo da raspolaže svim tim osobinama, nego da ima i smisla za teže zadaće našeg muzičkog stvaranja. I solisti tenor gosp. Belamarić i bariton g. Škarica potpuno su zadovoljili. Sve pohvale idu i u prilog u svakom pogledu odličnog zborovode „Kola“ g. profesora Mihovila Stipičevića“.

„Pančevačka nedelja“ u svome broju od 17 aprila piše :

„Obilan program, sastavljen je većinom od vrlo zvučnih i efektnih obrada narodnih melodija. Dobri Hristov, O. Jozefović, B. Bersa, J. Vrhovski, J. Grgošević i J. Gotovac sačinjavali su svoobradama narodnih melodija glavni i najveći deo programa, od kojih ističemo najuspjelije i kao kompozicije i u izvođačkom smislu „Dafino vino“ od Hristova, „Da mi je umreti Jele“ od Berse i „Naše snehe i dekline“ od Grgoševića.

U kompozicijama „Naši su očevi“ od K. Odaka i „Na Vardaru“ od J. Gotovca, koje je „Kolo“ izvelo vrlo zvučno i snažno u tonu, Sibenčani su dokazali da znaju vrlo lako i prirodno da rešavaju i najteže pevačke probleme.

Moramo istaći i soliste, od kojih je naročito imponovao herojski tenor g. Bruno Belamarić.

Artistički vođ „Kola“ maestro g. Miho Stipčević dokazao je, da se sa punim pravom ubraja u red naših najboljih dirigenata, jer se njemu najviše ima da zahvali što je Masarikovo „Kolo“, i ako provincijski hor, postao jedan od najboljih muških horova Južnoslovenskog pevačkog saveza. Njegovo osećanje ritma i sposobnost da kroz pevane fraze i dinamičke različnosti dn jednom muzičkom delu izrazito umetničku celinu kao i autoritet sa kojim vodi svoj hor, imponuje i ostavlja trajan utisak.“

O datom koncertu u Beogradu muzički kritičar „Pravde“ g. Sv. Nastasijević piše :

„Hor je sastavljen samo od muških glasova, svežih, jedrih, zdravih, sočno obojenih i prodornih. Svi članovi hora vrlo su muzikalni i po prirodi naklonjeni pevanju, otuda u njihovim interpretacijama ima velikog poleta i snažne zvučnosti, koja je vrlo ujednačena i u akom i u tihom pevanju.

Osećanje pevanog teksta i dikcije šeg jezika takođe su vrto upadlj izrazifi kod ovoga hora. Ali ono najviše karakteriše i ističe ovaj ho je njegov zdrav i neposredan naro način pevanja, koji je doveden do zavidne umetničke visine; a prirod njegovog pevanja doprinosi i to, svi članovi pevaju svoje partije bez ta, napamet.

„Dirigent hora „Kolo“ g. M. Stip vić ima dovoljno i spreme i sposo sti da autoritativno vodi svoj hor. vrlo skromnim i nenametljivim dirig skim pokretima sigurno drži hor u joj vlasti. Zapaža se takođe i nje jako osećanje ritma i sposobnost kroz pevane fraze i dinamičke razl sti da jednom muzičkom delu izr umetničku celinu“.

TVOKAPS Tvornica kapa i če (I. Buj) SPL Filijala u Šibeni

Direktor : HAMILKAR VITALIJANI — Glavni i odgovorni urednik: BRUNOSLAV J. LORINI — Stampa : Tiskara E. Vitaliani i Sin, Sibenik — Plaživo i tuživo u Si